

San 19nan - Feburuyekalo - san 1991
A songo : DOROME 10 - N° 229

Kibaru

A bœ bo kalo o kalo "AMAP" ka yamaruya kono - Hake : 13.500
"AMAP" kuntigi: Gawusu DARABO - Bobagaw kuntigi: Amadu GANI Kante - Dilanbagaw kuntigi: Basiriki TURE

Kotonogontala

A bœ fo ko: «Kotonogontala de bœ kaarabuguméen si ta». Oye kuma koroba ye. Oye tinc koroba ye. A ka ca a la du cili, kabila cili, dugu cili, kafé cili, iekulu cili, jamana cili, o sababu bœ bo tulomagelénnya de la. Kabini Ala ye dîne dan, a ye nemogo dan, k'o sugandi, k'o bila dantenw n'a n'aka bonyan'a ka karama niyçrow sigili.

Nemogo bœ danten bœc la. A bœ baganw na, a bœ hadamadenw na, nemogo bonya te jaadalako doron ye. Nemogo bonya ye wajibi de ye.

Sariya bœ nemogo de bolo. Tine bœ nemogo de bolo. Fanga bœ nemogo de bolo; hîne niyaata ani karabali bœ nemogo de bolo. Sebaaya bœ nemogo de bolo. Ala de y'o ke nemogo ye.

Nikow b'o cogo la sa, a ka ca a la, jôn kunnandi de bœ laadilikan men; bawo, a bœ fo mogo ma tuma min na k'l ka sababi, a de y'l sabali tuma ye. N'l sabalila o tuma temenen kô, o b'a soro se f'i ye, k'a d'a kan i malobagato de bœ sabali, i kelen de bœ sabali, bonya t'o sabali suguya la.

Ninbec deb'a jirakokotonogontala de hogon te, k'ale de ye ben ani rogoñtaamuya ni cikawale sira ye, hadamadenya basigili kenclaseroli la.

SIDA
togolodon :
san kalo 12nan
tile folo

KONKO

* DNAFLA * Mali bœukalan baarada kunnatoniw

nœ 2

Yirwalikow ani nettaakow bilasirai walew

nœ 3

"KIBARU" kanubagaw n'a latasabagaw kumayoro

nœ 4 ni 5

Sekow ani donkow jenschnivoro

nœ 6 ni 7

hakilliajgin don te wela don na

nœ 8

an k'an yere tanga "SIBAN BANA" ma n'o ye SIDA ye

An bœ waati min na sisan, bana kelen min bœ se ka hadamaden halaki, o ye SIDA ye, bawo, fura t'a la.

A bœ fo ko «bana kûnbën ka fisa ni bana furaké ye». Kunbencogo gelen folo min bœ «SIDA» la, o ye basigli ye, cœko ni musoko la.

Basigli ye mun ye? Basigli ye yeretanga de ye «cœcaman» kanu ni «musocaman» kanu ma. O koro ye cœ min t'a ka kulusi cunyçro dœn ani muso min t'a ka taafe fonyçro dœn.

SIDA ka jugu mogo ma, min jœnçon ka ca, cœ ni musoya la; min t'a wasadon cœ kelen wali muso kelen na; min basigilen te, n'a te wolomali ke, n'a ni mogo folo min bennna a la, a n'o be temen jogon bolo.

Kuma lasurunya la, soroçogo fœn o fœn bœ SIDA la, i ko dogotorow ka pikiribijé n'u ka jolitabijé ani den bœ SIDA soroçogo min na, a woloba sidatigi kono, jœneya keyçro caman de ka jugu n'a bœs ye.

Jonnin Kunnandi de bœ laadilikan men. A kera cogo o cogo, an bœ waati min na sisan, dœnniklaw y'a jira k'u ma se ka fura soro SIDA la hali bi; ko ni min ma s'a ka "kulusijala" n'a ka "taafebolo" la, k'o tigi ka surun «kaburu» de la.

Amadu GANI Kante

Ka bɔ Mali balikukalan baarada la "DNAFLA"

Kalanko minisiri, zeneral Seku LI ye jemukan min ke Balikukalan Baarada ka nogondan folo ladiyalifew dili jenaje senfe, o file nin ye:

Bamananw ko: «Kalanbaliya ye dibi ye, dibi kurunba». Kabini an y'an yere ta, kalanbaliya keleli kera wale ye, wale min ma kotige, w'a te kotige abada.

Tine yere la, jamana te se ka taa ne k'a kono denw to kunfinya dibi la. O de kama balikukalan kera tonba ani goferenama haminhako folo-folo ye.

N balimaw, an be jenaje min na sogomada in na n'a nemaya be jamanakuntigi yere bolo, o jenaje in be tonba ani goferenama ka fonisereya jira kalanbaliya ka silatunun an ka jamana kono. N balimaw, salon an ye nogonye kerenkernen ke kalanko kan soba kelen in kono yan. An y'an hakili jagabo k'a kunkun n'a jenjen tomo k'a jira k'a fo ko geleya caman be an kan fasobaara la ani kalanko la k'a sababu ke dije yere geleya ye, ko nka o n'a ta o ta denmiskenkalan be ka yiriwa an fasokono, nogonye in ye sira jelen fila bo. O ye mun ye?

- kabaliuw kalan u ka se k'u yere ka kow jenabo, u ka se k'u joyoro fa faso ka taane la;

- ka denmisew be kalan walasa kalanbaliya kele, an ka se k'o jenabo a jubaju yere la.

N balimaw, kalan be soroyiriwa, kalan be kelenya ani badenya sinsi, kalan be jamana jiidi. O seereya, an b'o ye an ka

Kalanko Minisiri ka jemukan DNAFLA ka nogondan folo kene kan

jamana mara segin bee kono.

Bi bi in na balikukalan be ke an ka kan wolonwula de la. Balikukalan fana sera an ka dugu 40.000 ni ko ma kalanden jolenw fana be yoro bee. U be baara nafama caman ke: u be foro summa, u b'a nogo don kojuman, u be jiri turu, u b'u ladon, u be tasumadon kele, sanji min be na an ka jamana kono,, u b'o jate mine, u be sannifeere ke, u be nisongo jate, u be woloseben ani sayaseben dilan.

N balimaw, nogondan kunnasebenni min kera an ka kan naani na. bamanankan, fulakan, koroborokan, burudamekan n'a siye folo ye nin ye kalanbaliya keleli hukumu kono, o ye deme ani cesiri jira ka bo bee yoro.

Kunnasebenni min kera arajo la, mogo 2126 ye jaabiliseben bila ka na an ma. O jaabiliseben bee fana bora an ka mara bee kono. Jamana were denw y'an jaabi fana: senegalikaw, kondonwarikaw, laginekaw, burukinafasokaw.

Bi an ka foli be an jaabibaa bee ye.

Anjaabibaaw, mogo minnu kera olu fana nemawye, n'oy'a sorou bena ladiyalifew

soro, an ka foli b'u ye, k'a jini u fe u fana k'u jija ka ke balikukalan karamogow do ye, k'u denw an'u korow, k'olu kalan, k'u ka denbaya an'u ka dugu den tow, k'olu fana kalan. baaradaw ani hadamaden-hakilijuman tigi minnu ye bololademeen di an ma, an b'u bee lajelen fo.

An be tonba nemaw fo, an be goferenama maaw fo, an be masakeba, Musa TARAWELE, an'a furumuso juman, an b'u walenumandon k'a fu ye u y'u seko ke.

N balimaw, kalanbaliya keleli, o kera waajibi ye an bee ma. kalanko minisiri so, o ye gafe dilan k'a feere ni dabali tige, k'a jira k'a fo fasoden bee ka kan ka kalan. O ka kan ka ke miiri juman ye ka maliden bee bila sira.

Maliden cew an'a musow, denmisien an'a maakoroba, an dalen b'a la kosebe ko n'an bee wulila k'an cesiri kererekere, an na se k'an faso dilan k'a ke jamana laadiri ye, jamana yiriwalen ye.

O bannen ko, a to ye foli ye. Bamananw ko: «i ni cel!».

Fulaw ko: «jaaraama!».

Koroborow ko: «wandagoyi!».

Burudamek ko: «Anker ajamu ! ».

Nin tun ye kalanko Minisiri ka Jemukan ye. Kibaru nimoro bota nata kono, ni ko were ma ke, an be jamana kuntigi ta da aw ne koro.

Sumana KANE
Balikukalan Baarada DNAFLA
Bamako (Mali)

Yiriwalikow ani netaakow bilasirali walew

Yèlèma bè ka don "KIBARU" sèbèncogo la dòonin dòonin

Mògò minnu bè «KIBARU» kalan kabini san 1972, olu ka kan k'a dòn ko «KIBARU» ye baliku-kalan dafalan ye.

O siratigè la, ni Mali Balikukalan-soba ye yèlèma min don Mali kanw sèbèncogo la, o sèbèncogo kura ka kan ka ye «KIBARU» n'a nyogonnaw kònò, i =ko «KABAA-RU», «XIBAARE» ani «JEKABAA-RA».

Kabini tumajan, yèlèma donna bamanankan signiden damadòw sèbèncogo la, minnu tun ma don «KIBARU» sèbèncogo la fòlò, k'a da kow n'u cogo kan; nka san 1990 kònò «KIBARU» bèn'o yèlèmaw tiimè dòonin dòonin fo k'u faamuya kosèbè a kalanbagaw bée lajèlen fè Mali kònò an'a kòkan.

O kòsòn, signiden kura kofòlen ninnubòlidaminèra ni sèbènnikunbabaw ye san 1990 zanwuyekalo «KIBARU» kònò.

Taalen nyèfè, «KIBARU» nyèw bée bèna sèbèn ni signiden kura ninnu ye, minnu filè nin ye:

Siginiden Kòròw	Siginiden Kuraw	Misaliw
è	ɛ	tègè tegè
ny	n	nyè ñs
ò	c	mògò mçgò
ng	ŋ	ngana ñana

SIDA ? SIBAN BANA !

SIDA soro ka teli
jenyea keyorò caman de fe

Djè jamana horonyalenw ka tonbaw hukumu kònò, sanko kenevakow tonba, n'o ye "OMS" ye, san o san kalo 12 nan tile fòlòdon be ben SIDA togoladon ma jamanaw beelajelen kònò.

O siratige la kunnafoniw bë lase mogow ma SIDA juguya kan, hada madenw ma, ce ani muso.

Yeretanga kadara kònò, laadilikan gelén min bë fo mogow ye, o ye fen kelende ye : «SIDA soro ka teli jenyea keyorò caman de fe».

Ala ka sabali d'an ma. An ka s'an ka «kulisijala» n'an ka «taafe bolo» la.

"OCED" bè ka "AMAP" deme

An bë dugawu ke "OCED" ni "AMAP" ka bolodijogonma meenni na si la.

«OCED» ye kanada jekulu do ye, min ka baara sirilen te goferenama baarada fansi la.

«OCED» ka baara sinsibere ye kalankow ni ladamulikow ye yiriwali sira kan. Seriwsu min don, a te nafa foyi nini a ka baara kunkoro, i n'a fo wari n'a nyogonnaw.

O fonisireya kadara kònò, "OCED" ye "AMAP" baaradaw demeli dame kabini san 1990 la. A y'o san kelen mume sèbenfurà ni "KIBARU", "KABAARU" ani "XIBAARE" la, nögón fe.

«OCED» cikeda sigilen don «OTAWA» n'o ye Kanada jamana faaba do ye.

U ka baara kun ye jamakuluw demeni ye kalanjeko sira kan ani gafedilan sèbenfuraw nini baliku-kalandenw na, sanko jamana horonyalen kuraw mogokalanbaliw. O temennen ko, tuma dow, u bë nafolò hake do labila faantan jamanaw ye, k'a nesin yiriwali ni ladamuli walew ma.

«OCED» yere ka wari dibagaw ye Kanada jekuluw ye, sanko (ACDI) n'o ka walew ntuloma ye soro yiriwali ye djè seleke naani bës la.

Kibaru kanubagaw n'a

Naafigi

N balimaw, aw ye siran naafigi ne de Den saba be naafigi fe, olu saba bese ye jalagelenw ye, ut siran ko ne. Nin den saba, ne t'u fe, tulo t'u fe, ka taa se sen ma, nka u be yaala la dije fan bese. N balimaw, aw ye siran nin den saba ne, bawo mogos i ne te da ninnu kan ababda.

Den folo togo ye n-y'a-men, filanan togo U-y'a-fa, sabanan ye muso ye, o togo ye U-ko.

Den folo, y'a-men, a' ye siran a ne, n balimaw.

N-y'a men be juman fo, w'a be juguman fana fo.

N-y'a-men, n'a be jamana ni jamana ce, n'o jamana kono mogow ma nininkali ke, a b'o jamana fila kodon n'ogon na. N-y'a-men be dugubaw ci, ka furu dumanw sa, a be dugukonmogow bila n'ogon na, wa birokona baarakelaw kerebete. Alejala ka gelen ka temen dentow kan. «Ny'a men» te tine kuma ye, naafigiya jusigi don.

Den filanan, u-y'afo, n teri, a fo o ma deli k'e n'i teri do kodon, n'ogon na, k'a soro aw ma nininkali ke?

U-y'a-fa, n'a be teri n'ogonmaw ni n'ogon ce, a b'u fara, k'a soro u ka di n'ogonye. N'a be dugu ni dugu ce, a b'o dugu fila mogow kodon n'ogon na. Bawo aw t'a natoye abada, wa sinjidumanw farabaga don.

N'a be furunogonmaw ni n'ogon ce, a be furu dumanw sa, kanu dumanw kerebete.

Kana U-y'a fo lamen, n teri, k'a soro i ma segesegeli ke, tine likelaw ka kuma don

«U y'a fo», n'i y'a kolosi, a be men naafigiw de da.

Den sabanan, u-ko, be kuma fo k'i kodon, i t'o jolen ye jama na abada. A fo u-ko ma deli k'e n'i diyanyebaga do kodon n'ogon na, k'a soro aw ma nininkali ke? U-ko be furu kuma o furu kuma la, o furu te labatota ye. Bawo mogos i a fobaga kelen don, wa a te se ka segesegé.

«U ko» mana fo, n teri, i kerefe yoro min na, wuli ka bo a fobaga koro, mogokorofola don, wa n'elikela te, tigelikela don, a be men naafigi de da. N balimaw, aw y'a yere kolosi nin kuma saba fobaga la de. N'aw y'u men yoro min na, a y'a segesegé kosebe. N teri, e ma naafigi dugulentogo don folo?

Naafigi dugulentogo ye togo fila de ye. Atogo fila, mogos i t'u da i den na. Folo ye Jahili, filanan ye sabaranintigi.

N balimaw, a y'a yere kolosi jahili la; jamana tine likelajuguwdon, n'elikelaw te.

Naafigi, je duman farabaga, jahili don Naafigi, n'a be jamana ni jamana ce, o jamana fila te ben abada, jahiliya don.

Naafigi, balimaya tinebaga

Naafigi, kanu duman tinebaga

Naafigi, jekuluw jensebaga

Naafigi, furu duman sabaga

Hali ni jahili donna i n'i ka dulokiba ce, i b'a ni do la.

N balimaw, a' ye siran naafigi ne de

**Komakara JIKI
ka bo kenele, kaaba.(Mali).**

Natabaden ni nengoden

Natabaden ani nengoden taara n'ogon fe tunga la.

Ala y'a ke u ye baara soro dugu do la masake ka so. U ye san caman ke baara la yen, fo masake nisondiyara. Masake ye u wele don do la, k'u meenna baara la,

u ka baara diyara a ye, ale b'a fe k'u labila ka u ka sara d'u ma. Masake ko ko min folo b'a ta da fo, k'a b'o n'ogon fila di to kelen ma. O kera tuma min na, natabaden ko nengoden folo ka kuma; nengoden ko ko natabaden folo ka kuma U ye tile caman ke o la, u ma ben kelen na. Don do nengoden ko natabaden ma k'u ka taa, k'ale folo be kuma.

U taara masake ka so. Masake y'u nininka min folo be kuma. Nengoden ko k'ale, ko masake k'ale n'ekelen ci jow y'o mine k'o ne kelen ci. Jow tilala ka natabaden fana mine k'o ne fila ci.

Nengoya man ni, wa natabaya fana man ni.

**Mamadu JALO,
AMIPJ, Bamako (Mali)**

kalanbagaw kuma yoro

Sirakorola sanjiko

Nin ye kunnafoni sèben ye ka bo Siratigi Kulibali yoro ni animateri don Zabantukoro. Sirakorola Zafu la.

Samiye bannen kò n be anw ka sanji nalen hakew lase aw ma.

- Zuwenkalo la, sanji ye nako 9 ke: o bennna milimetere 126 ma

- Zuluyekalo la, sanji ye nako 12 ke: o bennna milimetere 154 ma

- Utikalo la, sanji ye nako 8 ke: o bennna milimetere 83 ma

- Setanburukalo la, sanji ye nako 11 ke: o bennna milimetere 154 ma.

- Okuboburukalo la, sanji ye nako 1 ke: o bennna milimetere 3 ma

Ne Siratigi Kulibali ka foli ni walenumadon be ka lase Kibaru ni balikukanbaarada mogowbèye, n ma jine anw ka zafukuntigi kò n'o ye Isa Dagaba Dabo ye a sigilen be Sirakorola.

Siratigi KULUBALI
Animateri Sirakorola
Kulikoro (Mali)

Gajaba

Nin kera muso do de ye. Nenajédon do tun don. Ale ye fén caman dun. O kelen a kono fununna.

Nenaje dunun kan, bora, a taara nenajékeyoro. Ni dɔɔnin sera, muso

in be segin ka na a ka sokonona na ka fijé bila. Ale tun t'a don ko a ce dalen don so kono. N'a donna a b'a fo: «Nin keragajabaye». Okera fosijecaman. Don do la, a nalen k'a fo ko nin kera gajaba ye min ke, a ce sɔgɔsɔgora. A kabara: «ee! e be yan wa?». A ce ko: «kabini gajaba kun folo ne be yan».

Marigeriti KONE
«AMIPJ», Bamako (Mali)

Musoko

Nin kera sunguruntigela dɔye. A bora sanfin jukorok'a b'et'a sungurun bara. Ce tun be sungurun in bolo. Kamalen tun jena kɔ muso in ce taara dugu la. Kamalen jɔra sungurunka da la dɔron, san cunna. a ko san ma: «N bora i ni dugukolo ce, a b'aw ni jɔgon ce!». Muso ce y'i dalen to: «O tuma a be e ni jɔn ce?» Kamalen y'a jaabi: «he e! a be ne yere ni kɔnemala ce.»

Fakara FAYENKE
«AMIPJ», Bamako (Mali).

Kuma kɔromaw

Ni nkera ce do ye, a ye muso fila furu muso kelen ye den keme bange, kelen ye den kelen bange den keme, in tara kungo la u ye yiriba do tige, u ma se ka jiri in ta, den kelen in ye jininkali ke'ko den tow taara min? Ukou taara kungo la, taar'u nɔfɛ ka

t'a soro u be ka jiriba do tige u ma se ka min ta. Den kelen in y'a bolonkoni kɔ ke k'a ta. O ye mu ye?

Madu TARAWELE
Bugunina Bananba (Mali)

Fendo be dije kono ni su kora a be yeli ke nka ni dugu jera a te yeli ke.

Kasun TARAWELE
Bugunina Bananba (Mali)

Teriya

Nin kera terikeman ce naani ye:
U bœ ye ljuratø ye
Kelen da jenkelen do, nga ale ye gesedala ye, to nunnu bœ bœna baro ke ale fe a ka kɔle da la:

Filanen: o ye jœ kele ye,
Sabanan: o ye sumato ye (kaya).
Naaninan: o ye kunanto ye
don o don u bœ bœna u kabore yoro la,
nka nin don jœ kelen mana joona ale
nana u bœ ko ,
Ale nalen se u kerefe, jœ kelen y'a soro
gesedala dajenke ka gese juru min be a
jœfe, o dalen do ka jenke, ale ko, ce! e ka
gese da jenkelen do de?

Kabini jœ kelen ye o fo, gesedala da
jenke ko: a!!! o ye tñe ye, bawo kabini
dugu jera ne ye a da jœ kelen min kan
hali sisian a be o jœ kelen de kan.
Okelen kunantoke sigilen ko e!!! aw ka bi
kuma nunnu jukorolaw ka girin de,
Sumato, n'o ye kaya be min na, o fana
ko: è! kumaw jukorola girinya ye wajibi,
bawo a be tile be a kuru kan.

Ni ce naani la joni ye joni ka bana fo?
Joni de ferela joni ma ni u bœ ye?
Kibaru kanubaga

Amadu SANOGO ka bo
M'Pesoba Kucala (Mali).

Nsiirin Bakorönnin, Surukuba, Jara ni Waraninkalan

Nin ye Bakorönnin ye, ani Suruku ni Jara ni Waraninkala. Olu dalen bë kungoba dō kono. Bakorönnin ye di bō ka bara fa k'a bë taa hiiji.

A bora so, ka tile saba taama k'a sorma ma se dugu la, san finna k'a to kungojan in kono.

A y'i jenakalan a bë se ka sanji lateme yoro min.

A ye Suruku ni Waraninkalan ni Jara ka sow ye, a y'i jesin olu ma.

A bë sela olu ma tuma min, san y'a damine ka ban.

A y'i kari Suruku ka so kono.

A ko: «Surukuba, i ni sogoma! Hiijilataa karamogo nana aw fe».

Suruku ko «Karamogo bisimila!» Surukuba bora ka t'a fo Jara ni Waraninkalan ye ko hiijilataa karamogo dō nan'a fe? jara ko:

«An ka t'a fo, k'an ka geleyaw f'a ye, n'an bë se ka nogoya soro u la».

U sabab taar'a fo.

Bakormnnin ko foli diyar'a ye, k'a bonyara a ma. O la Jara soro k'a ka geleya f'a ye, n'o ye sogoko geleya ye u la. Bakorönnin ko:

«O ka nogo n fe ni ko bëe ye. n'i bë seka surukusogo soro, n bë jenini o la. jara ko:

«Suruku, a bë cogo di?»

Suruku y'a woro d'a ma k'a k'a dō tige. Aye dōtigé k'a di Bakorönnin ma. O y'a su di la k'a di Jara ma k'a k'a

Seko ni donko

dun. jara y'a mine k'a bila a da kono, a ma se k'a nin sigi a kan diya bolo. O temena.

O k'o, Jara ko: «N bë se k'a ke fila ye?», Bakormnnin kp: «Hali i bë se k'a saba ye». JAra ko Suruku ma:» I t'a laje tuguni?»

Suruku ko : «koro, dōwëre tige» Jara ye dōwëre tige k'a di Bakorönnin ma. A y'o fanasu dila k'a d'a ma. O fana temena i n'a fo fôlo. Jara k'a bë se k'a ke saba ye wa?

Bakorönnin k'a bë se k'a ke caman yere ye.

A y'a ne jo Suruku la, o bolila. Jara ko dōwëre te se ka k'a ye wa?

Bakorönnin ko Waraninkalan sogo fana ka ne . A y'o fana nininka k'a bë cogo di? O y'ajaabik'a kadotigé k'a di Bakorönnin ma. Bakorönnin y'o fana su k'a dōtigé k'a di Bakorönnin ma.

Bakorönnin y'o fana su k'a d'a ma. Sukuku ta kera cogo min, Waraninkalan fana ta kera o cogo la. Ale fana bolila.

Jara y'a nininka ko dōwëre te se ka k'a yewa?

A ko sogo bëe bë k'a ye, fo Bakorönnin sogo.

Min koni ka ni n'a bëe ye, o ye Surukusogo yé. Jara ye suruku n'o ladon, k'a gen, fo k'a gen. Sanni a ka na Bakormnnin taara.

N y'a ta yoro min, n y'a bila yen.

Koli KANUTE, Animateri Tonbira, Kayi Mara (Mali)

Karamogo ni kungo

N teri donso, i ni cel

Mugu ni kisè tigi,
sujuru filibaga,

Ngalabugo ni kongo
munubaga, i ni cel

Tile mine a jojan, i ka
su mine a jojan,

I sen ta sibiri, i k'a bila sibiri,
I belen, n teri, i jocoril!

I ka ku don n bolo

k'a soro sogolakan ma silatunun
N'i y'a ye, n teri,

I kongorofe i ko jama koro ladon,
K'i kunbere kelen

nkoronko kunkolo,

Ka kelen dankalan kunkolo
Karamogo ngonsoli bantam,

I k'i ne kelen sogomatile,
Ka kelen wulatile,

Tasuma wuli mugu la,

K'a soro tasuma ma wuli kungo la
Ka daba tabagaw ni

monni kebagaw jintanya

Adama KANTE

A.M.I.P.J

Bamako (Mali)

Jensenni Yoro

Djñé ferekera

Djñé ferekera
 Geseba ferekera
 Dow bë kasi la ñemogoya nöfe
 Ñemogow bë kasi la u nöfe mogow
 bolo
 Dow bë kasi la dugutigiya nöfe
 Dugutigiw bë kasi la dugudenw bolo
 Dow bë kasi la ko du
 Dutigiw bë kasi la dudenw bolo
 Dow bë kasi la ko muso
 Musatigiw bë kasi la u musow bolo
 Dow bë kasi la ko den
 Dentigiw bë kasi la u denw bolo
 Aa! djñé ferekera
 An b'a fo cogo di!
 An b'a ke cogo di!
 Maanifinw kamana ganna, k'a soro u
 ma fen goni dun.
 An t'an miiri!
 An t'an miiri an bokolow la!
 An t'an miiri farafinna danbew la.
 An ka danbew bilali, o de ye djñé
 fereke an bolo:
 Banjugu JARA Animateri
 ka bɔ Sanamani Sirakɔrɔla (Mali)

Djñé dayɛlegogoro

- I ye djñé dayɛle
 - K'a ke ñe kalamene ye.

Poyiw

- K'a bila ne ñe, n ka don o kono
- ka n bɔ dibi la, ka n bo fitiw la.
- ka ne faranfasiya
- Ne farafin monimoni.
- Ka ne dɔnniyatigi.
- Jaa! ne tun bë dibi la.
-
- Jaa! ne tun bë fili la
- Jaa! ne tun bë bana na
- Nbalemaw
- Jaa! ne tun ma ne jujɔn dɔn.
- Jaa! ne tun tɔ n fa danbe dɔn
- Jaa! ne tun tɔ n ba danbe dɔn
- Jaa! ne tun ñinena ne jujɔn ko
- Mun ye ne ke k'o dɔn?
-
- Djñé dayɛlegogoro.
- A ye ne bɔ filiw la, ka ne bɔ dibi la.
- Ka n ka banaw furake
- An bëe k'an jija gogoro in sɔrɔli fe,
 walasa an na ko dɔn, ka sëbe ke, ka
 ñininike,
- ka dëmë fana ke, ka muju, ka sabali
 walasa soro ka ke.
- Jamana ka taa ñe.

Adama KULIBALI Animateri
 ka bɔ Kula Jalakɔrɔ
 Kulikɔrɔ Zafu la. (Mali).

Ñomi

Maaninfinya
 Ye waati ye.
 Maaninfinya,
 Ye taasi ye,
 Maaninfinya,
 Ye kewale ye
 Kewale de bë
 Miiri Kɔrosijé,
 Waati, taasi, Kewale
 Bona bora i ye
 Filen fereken jelen kono,
 I nu a la!
 Ni i tɔ se a fo: A yi!
 I ka tème
 Nka k'a ta, ka tila
 K'i fori ka bɔ a koro,
 I bë filen ñuman in ci
 Ka mangoya bɔgɔji seri i ñe kan,
 Wa, maasi t'o jɔsi
 I bë ceeñe
 Fadensakoya namasafara kan,
 K'i bin kiruw!
 Fasantulu bilen na
 I ko bë jeni
 I ñe bë jeni
 Maaninfin ñomi!
 Mɔgɔsi t'o ñegɔ-nege
 Janko k'o dun
 Mun y'o se i ma?
 Kaari baliya

 Mohamedi KONE
 Lakolikaramogɔ
 Ñorɔn Sahili Kafo (Mali).

hakililajigin

KELETIGI DARABO KA FATULU:

Mali jamana medayikow jenabō baarada kuntigi, Koloneli Keletigi DARABO fatura Kati, san 1991 Zanwiye kalo tile folɔ̄ don, k'a wolosi to san 83 la. Mali fangaso kuntigi n'a Pariti «UDPM» Sekeretéri Zenerali Peresidan Musa TARAWELE n'a furumuso ani jamana jemogobaw siwili kunda ani sorodasikunda olu bée lajelen tun b'a janaja kene kan, min kera Kati.

DANNAYA JIRA «UDPM» LA

Karidon, san 1991 zanwiye kalo tile 6 don, Bamako mara Sekison «UDPM» woɔ̄rɔ̄ tondew jera, nɔ̄gon fe, ka ḥaniya -jira-taama ke Bamakɔ̄ bolɔ̄ribaw kɔ̄nɔ̄, k'u ka dannaya lakuraya Pariti «UDPM» n'a Sekeretéri Zenerali Peresidan Musa TARAWELE ye, tuma min na, pariti camanko gintan kelen be ka dugu bée labo. A jirala bée la o ḥaniya-jira-taama senfe ko yelema te se ka don Mali taabolo sariya ni Pariti «UDPM» sariya la, ni san 1991 kɔ̄ngere ma ke.

BAARAKELAW KA GEREWU

Mali baarakelaw ka jamakulutɔ̄ba «UNTM» hukumu kɔ̄nɔ̄, Gerewu do kera, min kadara kɔ̄nɔ̄, baara bilala Mali ciyakedaw bée lajelen na, tile fila jalen kɔ̄nɔ̄, n'o bennna san 1991 zanwiye kalo tile 8 n'a tile 9 ma. Kabini Mali y'ayere ta, san 1960 Setanburukalotile 22 don, baarakelaw ni fangaso ka fɔ̄nɔ̄gɔ̄nkɔ̄ ka ca. Nk'a siŋe folɔ̄ de file nin ye Gerewu ka ke Mali kɔ̄nɔ̄.

«GOLIFU» KELE WULILI

Geleya min tun be Ameriki ani dijne jamana caman ni Iraki ce, k'a sababu ke Iraki binni ye Koweti jamana kan, k'o k'a yere ta ye, fanga la, o geleya yelemar, k'a ke balawu kele ye.

Golifu kele mugukanya folɔ̄ wulila Alamisadon, san 1991 Zanwiye kalo tile 17 sufe. Ameriki de folɔ̄ye mugu jugu fili Bagidadi dugu kan, n'o ye Iraki jamana Kapitali ye. Mɔ̄gɔ̄w ka fo la, Golifu kele be son, ka ke dijne keleba 3nan ye.

Kɔ̄nɔ̄ganko

Bamakɔ̄ sabalibugu. Ne Dukufana Samake be nin letere in ci kibaru ma, san kura min damineyen ye nin ye Ala k'a ke here san ye kibaru baarakelaw ni kibaru kalannaw bée ma. Ne nisondiyalen békibarubaarakela bée fo, u ka baara ni u ka cesiri la. Otemenen kɔ̄, nbe nin yeleko kuma ci kibaru ma.

Nin tun ye kulubalike do ye. Sho tun ka di a ye kosebɛ. San do kera sanjiba nana u ka dugu la. Kulubalike ye foroba sene k'a bée ke sho ye. Don do, a wulila k'a be ta bɔ̄a ka foro la. A ye a ka boro ta, ka obila a kanna, k'a ka wulunin wele. U sera foro la tuma min na, kulubalike jeda a ka sho forokan, a ko :e, i madon ne ka sho in nana sa. Sho ko a ma :e ma ne sene nali kama wa?

Kulubalike ye i ne jo a ka wulunin na. Wuluni ko a ma :e be i ne jo ne la, ne m'a fo de. Kulubalike ye boli damine, ka boli, ka boli. A be boli la tuma min na, a ka boro min be a kan na, o fana ko a ma :i tɔ̄gɔ̄ma Kulubalike, i kana nka soko soko lawuli, i tɔ̄gɔ̄ma. Kulubalike kɔ̄nɔ̄gannen taara i sigi, ka booba ke. Bo fenele k'a ma :ce, e be baga ne ma, k'an labo, ne de y'a fo wa ?

Kulubalike ye i da o yɔ̄rola yen. Sho kera a sababu ye.

Dukufana SAMAKE n'a be wele ko duku tayeri sabalibugu gana sira la Bamako (Mali).